

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти

ПЕРШІ СПРОБИ ПОШУКУ В НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

Випуск ХІХ

Збірник матеріалів
ХІХ Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції

**«ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ
У СУЧАСНОМУ ДОШКІЛЛІ»**

(м. Умань, 29 квітня 2021 р.)

Умань
Візаві
2021

Головні редактори:

Ищенко Л. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Кушнір В. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Відповідальні за випуск:

Карнаух Л. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Залізняка А. М., кандидат педагогічних наук, доцент дошкільної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Слатвінська А. А., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, заступник декана з наукової роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету
дошкільної та спеціальної освіти*

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 26 травня 2021 року)*

Перші спроби пошуку в науковому просторі : зб. матеріалів 19-го П27 Всеукр. студ. наук.-практ. конф. «Особливості організації життєдіяльності дитини у сучасному дошкільлі» (м. Умань, 29 квіт. 2021 р.) / [голов. ред.: Іщенко Л. В., Кушнір В. М. ; відп. за вип.: Карнаух Л. П., Залізняка А. М., Слатвінська А. А. – Умань : Візаві, 2021. – 207 с.

До збірника увійшли матеріали XIX Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Особливості організації життєдіяльності дитини у сучасному дошкільлі», що відбулася 29 квітня 2021 року на базі факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори та їхні керівники.

ЗМІСТ

Авраменко О. О.	ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ЛОГОПЕДА	ІННОВАЦІЙНИХ	7
Бадзюк Віра, Бевзюк М. С.	ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ- ДЕФЕКТОЛОГА ЩО ДО ВЗАЄМОДІЇ З СІМ'ЯМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	УДОСКОНАЛЕННЯ	11
Базило Вікторія, Слатвінська А. А.	ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО БУДОВУ СЛОВА У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ		14
Балако Юлія, Кушнір В. М.	ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		18
Боденко Наталія, Кушнір В. М.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА СІМ'Ї І ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ		21
Бондаренко Катерина, Колісник Л. В.	КВЕСТ ЯК ІГРОВА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙДОШКІЛЬНИКІВ	ТЕХНОЛОГІЯ БАЗОВИХ В	24
Бурлака Наталія, Колісник Л. В.	ВПЛИВ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		28
Векшина Віталія, Хлус Н. О.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДИТИНИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ		33
Власюга Яна, Любива В. В.	ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНОЇ ГРИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		36
Гладишенко Ольга, Дука Т. М.	ВИХОВАННЯ ШАНОБЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		40
Гладій Оксана, Любива В. В.	ДО ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		43
Горбенко Ольга, Рябошاپка О. В.	ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		46
Горошко Жанна, Бегас Л. Д.	ПОРАДА ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА ДЛЯ БАТЬКІВ ЩО МАЮТЬ ЗАЇКУВАТОГО ПІДЛІТКА		49
Грбарчук Тетяна, Трофаїла Н. Д.	ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКІ ВІДНОСИНИ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ		52

Дмитрієва Людмила, Іщенко Л. В. Дубовик Катерина, Данько Н. П. Дудник Наталія, Бутенко О. Г., Вознюк Наталія, Лемещук М. А. Зеленова Марія, Куліш І. Д.	ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	56
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	59
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	62
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВЕРБАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	68
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	71
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ВЗАЄМОДІЇ ЗДО ТА СІМ'Ї	75
Ігнатенко Оксана, Смолянко Ю. М. Капункина Юлія, Авраменко О. О. Карпук Оксана, Боярчук С. І.	МАЛІ ФОЛЬКЛОРНІ ЖАНРИ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	79
Катеринник- Соколова Любов, Куліш І. Д. Кизило Наталія, Кравчук Н. П.	ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	84
Катеринник- Соколова Любов, Куліш І. Д. Кизило Наталія, Кравчук Н. П.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	87
Кирдей Оксана, Гаврилюк С. М.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	92
Колісник Л. В.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	96
Копистира Марина, Іщенко Л. В. Корінь Анастасія, Заїка О. Я.	РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В МОВЛЕННЄВО- ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	102
Копистира Марина, Іщенко Л. В. Корінь Анастасія, Заїка О. Я.	ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ	105

Король Олена, Барсуковська Г. П.	ІГРАШКА ЯК ЗАСІБ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	109
Коротких Тетяна, Барсуковська Г. П.	ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	113
Крамаренко Яна, Лобова О. В.	ТЕАТРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	118
Кривенко Олена, Попиченко С. С.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	121
Куйбіда Надія	СІМ'Я ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ	124
Лашко Людмила, Куліш І. Д.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	128
Литвинюк Марія	ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	131
Лісова Олена, Куліш І. Д.	ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	134
Марценюк Світлана, Рябошапка О. В.	МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	137
Маханько Марина, Скрипник Н. І.	КОМПЛЕКСНИЙ СУПРОВІД ПРОВЕДЕННЯ МАЛИХ ФОРМ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	142
Мінюкова Аліна, Авраменко О. О.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	146
Несторак Святослава	ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	150
Носач Ганна, Голуб В. М.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	154
Обельницька Оксана	ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ ЗАКЛАДУ	157

	ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
Пелих Альона, Голуб Н. П.	ПСИХОПІЄНІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	162
Понирко Тетяна, Барсуковська Г. П.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	165
Пономаренко Світлана, Дука Т. М.	РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНOSTІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	170
Пукась Валентина, Корякіна І. В.	ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	173
П'ясецька Н. А., Шпильова М. О.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО РОЗВИТКОВОГО ПРОСТОРУ – ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА	176
Рибаконь Олександра, Колісник Л. В.	ДИТЯЧІ СТРАХИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	179
Рябоконь Ольга, Дука Т. М.	ФОРМУВАННЯ СТАТОДИНАМІЧНОЇ ПОСТАВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	183
Сорока Оксана, Попиченко С. С.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	186
Сухоручкіна Вікторія, Куліш І. Д.	ВИХОВАННЯ ЛЮДЯНОСТІ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	189
Тодоровська Альона, Трофаїла Н. Д.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬСЯ В СІМ'І ТА ДИТЯЧОМУ БУДИНКУ	192
Чебанова Інна, Трофаїла Н. Д.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНИХ СТАНІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	196
Черніченко Л. А.	БАЗОВА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЛОГОПЕДІВ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ІНКЛЮЗІЇ	200
Яворська Ольга, Іщенко Л. В.	ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ	204

Яворська Ольга
студентка б14бз групи
факультет дошкільної та спеціальної освіти
Науковий керівник: Іщенко Л.В.
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Актуальність теми дослідження визначається процесом модернізації сучасної освіти України від дошкілля до випускного класу загальноосвітньої школи (“Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті”, “Базовий компонент дошкільної освіти”, “Закон про дошкільну освіту), що зумовлює подальше наукове вивчення проблеми неперервності і перспективності насамперед перших двох ланок освіти: дошкільної і початкової школи [1].

Своєчасне оволодіння правильною, чистою мовою має важливе значення для формування повноцінної особистості. Людина з добре розвиненою мовою легко вступає в спілкування, вона може зрозуміло висловлювати свої думки і бажання, задавати запитання, домовлятися з партнерами про спільну діяльність, керувати колективом. І навпаки, неясна мова дуже ускладнює взаємини з оточуючими і нерідко накладає важкий відбиток на характер людини.

Для успішного навчання в школі поряд з мотиваційною, соціальною і інтелектуальною готовністю до школи необхідна мовленнєва готовність дитини до школи. Вона містить в собі сформованість мовленнєвої системи: лексики, граматичної будови мови, зв'язного монологічного та діалогічного мовлення, звуковимови і фонематичних процесів.

Одне із провідних місць у формуванні готовності дітей дошкільного віку до навчання у школі посідає мовленнєвий розвиток дітей, зокрема чисте і правильне мовлення, багатий словник, уміння вільно спілкуватись з однолітками і дорослими, із знайомими і незнайомими співрозмовниками;

виявляти ініціативу у відповідних комунікативних ситуаціях; доречно використовувати етичні норми спілкування.

Мовленнєва готовність дітей як лінгводидактична проблема досліджувалася низкою українських учених (Богуш А.М., Вашуленко М.С., Іваненко А.П., Ніколайчук Г.І., Калмикова Л.О., Хорошковська О.Н. та ін.) в різних напрямках. А саме: змістовий аспект навчання дітей 6-7 років рідної мови та мовленнєвої підготовки до школи (Богуш А.М., Вашуленко М.С., Орланова Н.П., Пеньєвська Л.О., Усова О.П., Ушакова О.С. та ін.), формування граматично правильного мовлення (Арушанова А.Г., Крутій К.Л., Лопатинська Н.А., Маковецька Н.В., Ніколайчук Г.І., Сохін Ф.О. та ін.), виховання звукової культури мовлення та навчання грамоти (Белякова Г.П., Ельконін Д.Б., Журова Л.Є., Іваненко А.П. та ін.), збагачення словника дітей (Непомняща І.М., Савельєва В.С., Струніна Є.М. та ін.).

Мовленнєва підготовка дітей до школи передбачає навчання мови і розвиток мовлення дитини, що не зводяться тільки до мовленнєвої діяльності, до реалізації і використання мовної системи. Мова і мовлення обслуговують і поєднують всі інші види діяльності дитини і така взаємодія різних видів діяльності передбачає наявність певних знань, умінь і навичок, що є однією з базисних характеристик особистості, її компетентності [2].

У руслі започаткованого дослідження виникла необхідність з'ясувати сутність понять «компетентність», «компетенція», «мовна компетенція», «мовленнєва компетенція». Звернемось до словникових джерел.

Так, за новим тлумачним словником української мови «компетенція» – добра обізнаність із чим-небудь; «компетентний» – який має достатні знання в який-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий [4, с. 305].

У педагогічному словнику знаходимо таке тлумачення даних понять. «Компетентність» – 1) володіння компетенцією; 2) володіння знаннями, що дозволяють судити про щось. «Компетенція» – коло питань, в яких дана особа володіє пізнанням, досвідом. Поняття «компетентний» тлумачиться як: 1) той, хто володіє компетенцією; 2) знаючий, обізнаний в певній галузі [3].

Отже, в загальному розумінні, терміном компетенція позначають характеристику поведінки, доміную форму активності особистості, наявність відповідних навичок і вмінь, ступінь оволодіння певним видом діяльності. Компетенція не може зводитися до знань і навичок. Компетенція – це те, що породжує вміння, дії, її можна розглядати як можливість встановлення зв'язків між знаннями та ситуацією, що найбільш ефективна у вирішенні проблеми.

Компетентність у смисловому значенні охоплює три аспекти: знання, вміння, навички. Термін «компетенція» широко використовується в наш час там, де йдеться про навчання і виховання.

На думку А.М. Богуш, «компетентність» – це комплексна характеристика особистості, яка вбирає в себе результати попереднього психічного розвитку: знання, вміння, навички, креативність (здатність творчо вирішувати завдання: складати творчі розповіді, малюнки і конструкції за задумом), ініціативність, самостійність, самооцінку, самоконтроль [2].

Отже, компетентність дитини дошкільного віку – це сформованість інтелектуальних операцій, довільна спрямованість діяльності, усвідомленість і значна мотиваційна насиченість. На кожному віковому етапі компетентність має орієнтовні показники розвитку особистості. У мовленнєвій діяльності розрізняють мовну компетенцію і мовленнєву, яка включає в себе лексичну, фонетичну, граматичну, діалогологічну та комунікативну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / науковий керівник А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук ; авт. кол.: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л. [та ін.]. Київ, 2012. 26 с.
2. Богуш А.М. Змістова характеристика видів мовленнєвої компетенції дошкільників. *Наука і освіта: Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України.* №1-2. 1998. С. 16–20.
3. Лингвистический энциклопедический словарь // Ред. В.Н.Ярцева. М.:Сов. Энциклопедия, 1990. 636 с.
4. Новий тлумачний словник української мови. - у 4-х томах, К.: видавництво "Аконіт", II том, 1999. 305 с